

TRGOVSKI LIST

Ljubljana

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — St. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 3. januarja 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 1.

Položaj naše industrije.

Predsednik Zveze industrijcev v Zagrebu g. S. D. Alexander je objavil te dni v dunajski »Neue Fr. Presse« o položaju naše industrije članek, ki ga radi njegove važnosti za vse gospodarske kroge priobčujemo v nastopnem prevodu:

»Naša industrija je po večini odvisna od naše agrarne produkcije. Ako je letina ugodna, je tudi naša mlinška, sladkorna, špiritova, pa tudi mesna in meso predelujoča industrija primerno zaposlena. Naša žitna letina — kolikor se tiče krušnih žit, je bila srednje dobra, za uspehi prejšnjega leta je zaostala le v kvantitativnem oziru. Koruza je sijajno obrodila, sladkorne pese se je veliko več nasadilo, tako da so nastale težave s prevozom sirovine do tovarn.

Našo mlinsko industrijo je država pospeševala toliko, da je dovolila carine prosti izvoz mlevskih izdelkov. V zadnjih letih je naša mlinška industrija bila težak boj; carine prost uvoz tuje ameriške moke, nasprotno pa s carino oteženi izvoz je onemogočeval aktivno poslovanje. Sedaj, po dolgem času so se začeli naši mlinci obnavljati in obrati vsaj delno izrabljajo svojo kapaciteto.

Sladkorna industrija je polno zaposlena. Zazidana površina se je izdatno pomnožila in omogoča pri večji izrabi primeren izvoz, ki bo dosegel 50% izdelkov, to je približno 3000 do 4000 vagonov.

Tudi za špiritovo industrijo so primerne sirovine kvantitativno na razpolago, ravno tako je naša lesna industrija na svojih žagah zaposlena. Ako kljub temu navedene industrijske stroke in tudi ostale stroke niso uspevale, marveč ob sklepu leta le s težavo in žrtvami vzdržujejo svoje obrate, so temu krive splošne gospodarske prilike, ki ne nastopajo edino pri nas, ampak tudi v sosednjih državah, in katero se sedaj resno skuša sanirati.

Pomanjkanje kreditov in visoka obrestna mera omogoča samo dobro fundiranim, starim in amortiziranim napravam aktivno poslovanje. V povojni dobi se je pa marsikaj ustvarilo, ne kot ustanovitve, ki nimajo eksistenčne pravice, kajti ustanovitve, ki bi ne imele te pravice, je pri nas le malo, ker mora naša država na polju industrije marsikaj nadoknaditi. Te industrije — nove ustanovitve — se morajo boriti, da si preskrbe primerna obratna sredstva.

Država rabi denar in v svoji davčni politiki ni nič boljša in nič slabša nego druge države. Razlika je samo ta, da živimo v agrarni državi par exellence in da se davčni vijak najpreje uporablja za industrijo, trgovino in obrt, vsled česar te pridobitne stroke pač največ trpe. Naša valutna politika, ki se naslanja na zdravo podlago aktivne trgovske bilance in uravnovesenega državnega proračuna, je dinar deloma ustalila, ni pa mogla zadržavati kolebanja, vsled česar smo pogrešali absolutno kalkulacijsko bazo.

Porast dinarja živil ni pocenil, in tako se ne more poceniti tudi produkcijskih stroškov.

Promet se je v zadnjem letu nesporno izboljšal, ker bi bilo sicer nemogoče opraviti ves notranji promet in zadostiti vsem potrebam izvoza. Sedaj bi se moralo začeti resno delati na preureditvi tarifov.

To leto se je pričelo uravnavati promet s sosednjimi državami potom trgovskih pogodb. O gospodarski federaciji ali o carinski uniji nasled-

stvenih držav pač ne more biti govora. Federacija je politično, carinska unija pa vsled razlik naše gospodarske produkcije gospodarsko popolnoma nemogoča. Merodajni krogi so obe verziji dementirali. Nasprotno se pa drugo zblížavanje razveseljivo poglablja. Na medsebojnem prometu interesirane države si odpirajo vrata potom trgovskih in tarifnih pogodb in olajšujejo ter omogočajo medsebojno izmenjavo blaga. S tem se odstranjujejo žične ovire in bo kmalu mogoče dvigniti poljedelsko in industrijsko produkcijo. Ker moremo edino od zvišane produkcije pričakovati ozdravljenja celotnega gospodarskega življenja, se bližamo tudi mi za bodočnost boljše časom.

V najkrajšem času pričakujemo razglasitve naše avtonomne carinske tarife. Na podlagi te tarife so se vršila trgovska pogajanja z Italijo in dovršila s trgovsko pogodbo. Sedaj se vrše pogajanja z Avstrijo. Z veseljem doznavamo, da ta pogajanja zadovoljivo potekajo in da upravičujejo domnevo, da bo naš promet v bodočnosti še intenzivnejši nego je bil v preteklosti. Ako bo ostalo pri pospešenem tempu, bomo kmalu imeli potrebne trgovske dogovore in potem bo tudi nastopil čas, ko bo izginilo nezaupanje ljudi in bo pozitivno delo narode zopet zblížalo.

Vzajemno delo bode pa ustvarilo tudi mednarodno zaupanje in tudi k nam dovedlo mednarodni kapital, brez katerega je vsako ustvarjanje in tudi zvišanje produkcije nemogoče. Naši industrijski izdelki krijejo do polovice našo trgovsko bilanco. V prvih desetih mesecih tega leta se je celotni izvoz zvišal za približno 20% in smemo torej pod vsakim pogojem računati s primerno aktivno trgovsko bilanco. To je ugoden nastavek. Ako se tudi v bodočnosti izpolnijo pričakovanja v naznanem zmislu, se bo tudi naša industrijska produkcija dvignila in naši industriji bo omogočeno plodonosno delo.

Rok za vložitev napovedi.

V Uradnem listu z dne 6. t. m. so priobčeni trije razglasi delegacije ministrstva financ, po katerih je vložiti napovedi za dohodnino, rentnino in za davek na poslovni promet do 31. januarja 1925. Do istega termina je vložiti tudi naznanila o izplačanih službenih prejemkih.

Zadnja tri leta je trajal rok za vložitev vseh teh spisov do konca februarja in vemo, da je delegacija skrajšala ta rok letos samo s tem namenom, da bi prišla davčna oblastva z odmero dohodnine čim preje v kurrentno stanje.

Vprašanje je le, če bo ta namen s tem okrajšanjem v resnici dosežen in če je davčnim zavezancem mogoče vložiti vse te napovedi in naznanila do 31. januarja 1925.

Dohodnina za leto 1924, kolikor nam znano, po veliki večini še ni odmerjena. Davčna oblastva bodo imela najmanj dva ali tri mesece še dovolj z njo opraviti in s priredbo za leto 1925, še ne bodo mogla pričeti. Sicer pa prično pripravljajna dela za l. 1925. lahko tudi takrat, če še nimajo vseh napovedi. S končno priredbo dohodnino za l. 1925. bo čakati najbrž tudi do razglasitve novega finančnega zakona ter se bo zadeva zavlekla tudi zaradi tega.

Davčnim zavezancem pa vobče ni mogoče vložiti vseh zahtevanih napovedi in naznanil do 31. januarja

1925. Račune dobaviteljev, bank in raznih drugih kreditnih zavodov pred 1. februarjem skoraj nikdo ne dobi v roke. Poslovnih knjig in inventure tudi ni mogoče tako kmalu izvršiti. Razen tega ima vsak trgovec in industrijalec — poleg navadnih opravil — ravno meseca januarja tudi svoje lastne račune urejevati in razpošiljati. Poleg tega mu nakladajo razne naredbe (n. pr. takсни zakon) ravno v tem mesecu toliko neodložljivih poslov, da že res ne ve, česa naj bi se najprej lotil.

Ako bi finančna delegacija vstrajala na tako kratkem roku, bi morali narediti ravno največji in najvestnejši davčni zavezanci napovedi kar približno, ker bi svojih računov do takrat sploh še ne imeli natančno sklenjenih.

Davčna oblastva bi dobila polno prošnjo za podaljšanje tega roka; toda kako pridejo davčni zavezanci, da bodo plačevali poleg kolkov za napovedi še kolke za prošnje za podaljšanje roka!

Reklo bi se nam lahko, da so se zahtevale te napovedi vselej do 31. januarja tudi že pred preobratom.

To je bilo res, toda takrat je bil ta termin samo na papirju. Vsak davčni zavezanec je dobil, po preteku tega roka, spomlad ali pa še pozneje, poseben poziv, naj vloži napoved v 14 dneh. Tako je imel vsakdo rok podaljšan brez vsake vloge, kar za več mesecev.

Ako so se naše pravice že skrčile s tem, da se opuščajo osebni pozivi za vložitev napovedi, bi smeli vendar pričakovati od naše finančne uprave, ki ob vsaki priliki povdarja, da stori vse, kar ji je mogoče v okvirju zakona, da bo vsaj rok za vložitev napovedi določila tako, da bode vsaj večini davkoplačevalcem mogoče pravočasno vložiti napovedi in jim prihranila stroške in riziko, s katerim je zvezana prošnja za podaljšanje roka.

Upravičeno pričakujemo, da se bo rok za vložitev navedenih napovedi in naznanil podaljšal tudi letos do konca februarja in da bodo davčni zavezanci o tem vsaj že prve dni januarja potom razglašali ali po časopisih obveščeni, da bodo vedeli pri čem so in da si bodo vedeli delo primerno razdeliti.

Ameriško gospodarsko pismo.

Misliti so, da bo Zveza ameriških klenih podjetij izkazala za tretje četrtletje nazadovanje, pa je prišlo obratno. In bo šlo še v tem smislu naprej. Naročila znašajo povprečno 63% kapacitete celokupne jeklene industrije Zedinjenih držav. Finančni zaključki železnice za mesec september so zbudili splošno pozornost, netodohodki so znašali 116 milijonov dolarjev. To ni samo najvišja letošnja mesečna številka, temveč se že zelo približuje splošni dosedanji najvišji številki iz meseca julija 1918 s 130 milijoni dolarjev. Lanski september je je dal samo dvaindvajset milijonov notodohodkov. Letošnji september odgovarja letni 5.6 odstotni rentabiliteti, lani je pa znašala samo 4.4%.

Ameriška posojila inozemstvu znašajo v letu 1924. v prvih treh četrtletjih več kot milijardo dolarjev in so dosegla konec leta najbrž poldrugo milijardo. Največji posojili sta nemško Dawesovo s 110 milijoni dolarjev in pa zadnje japonsko s 130 do 150 milijoni. Druga posojila kolebajo med 20 in 40 milijoni, samo zadnja emisija mehiških za-

kladnic se dvigne za 50 milijonov. Finančno delovanje v letu 1924. znači rekord; kajti posojila drugih let v zadnjem času so bila tale: leta 1920. 291 milijonov dolarjev, l. 1921. 379, l. 1922. 431 in leta 1923. 243 milijonov.

Ena največjih trustnih družb je sestavila obrestne in amortizacijske številke, izvirajoče iz vojnih dolgov, ki so jih najele evropske države v Ameriki. Iz seznama vidimo, da so evropske države dosedaj dosti več plačale, kakor so pa pričakovali od njih. Na obrestih vojnih posojil so plačale 850 milijonov dolarjev, potem pa še 20 milijonov kapitala. Celo Rusija je plačala osem milijonov dolarjev, kar je vse presenetilo. Velika Britanija dolguje Ameriki 4693 milijonov = 386% vseh vojnih dolgov.

Finančno leto 1924 se bo končalo najbrž s prebitkom 65 milijonov dolarjev. Pri izdatkih so črtali zelo veliko postavk, zlasti v plovbi, notranjem, vojni mornarici in vojaštvu.

Fiskalno leto, ki se je končalo s 30. julijem 1924, izkazuje znižanje javnih dolgov za 1099 milijonov dolarjev in znašajo dolgovi sedaj še milijard dolarjev. Obresti bo sedaj za 85 milijonov na leto manj.

Ekspert v oktobru je znašal 527 milijonov dolarjev, za 23% več kot v septembru in za 32% več kot v lanskem oktobru. Import pa 310 milijonov, 8% več kot v septembru in malenkost več kot v lanskem oktobru.

Letošnje finančno leto znači za panamski prekop rekord. Po odbitku stroškov, amortizacij, obresti itd. ostane čistega dobička 6,202.000 dolarjev. Skupni dohodki 18,254.000 dolarjev, to se pravi, ravno za polovico več kakor v preteklem letu 1923.

Jamčenje železnice za prevažano blago.

(Iz trgovsko-sodne prakse.)

V smislu § 84. žel. obratnega pravilnika, uveljavljenega z min. naredbo z dne 11. novembra 1909, št. 172. d. z., jamči železnica za škodo, nastalo, če se blago izgubi, zmanjša ali poškoduje v času od prevzema v prevoz do oddaje. Obratni pravilnik določa obenem izjeme, v katerih jamčenje ne zadene železnice ter navaja kot take izjeme: 1. Če je škoda povzročena po krivdi ali ne od železnice zakriviljenem naročilu tistega, k čemu pravico z njim razpolagati; 2. po višji sili; 3. po nedostatkih omota, ki se zunanje ne dajo spoznati; 4. po naravni kakovosti blaga, zlasti s tem, da se notranje izpriči, gine ali navadno izteče.

Razun tega navaja § 86. v šestih točkah slučaje, ko železnica ni odgovorna za nastalo škodo, tako osobito pri blagu, prevoženem v nekritih vozovih po predpisih pravilnika ali tarife ali po dogovoru z odpošiljateljem za škodo, ki nastane iz nevarnosti, združene s tem načinom prevažanja; nadalje pri blagu, oddanem v prevoz po pošiljateljevi izjavi v voznem listu, neomotano ali s pomanjkljivim omotom, za škodo, ki nastane, ker ni bilo omota ali ker je pomanjkljivo. Nadalje ni železnica odgovorna za škodo, nastalo z nakladanjem ali razkladanjem, kadar to oskrbuje pošiljatelj ali prejemnik, bodisi vsled predpisa obratnega pravilnika ali tarife ali dogovora, sprejetega v vozni list. Tudi ne jamči železnica za škodo pri blagu, ki je že po svojem naravnem svojstvu v nevarnosti, da se izgubi, zmanjša ali poškoduje, če škoda nastane ravno iz te nevarnosti. Slodnjič na-

vaja § 86. omejitev odgovornosti železnice pri prevažanju živali in pri blagu, ki se pošilja s spremljevalcem.

Če pa mora železnica povrniti škodo, je v smislu § 88. obrat. prav. povrniti navadno trgovinsko vrednost, in če te ni, navadno vrednost, ki jo ima blago iste vrste in kakovosti na kraju in času odpošiljatve. Polno škodo mora pa železnica povrniti v smislu § 95. obrat. pravilnika, če se je škoda povzročila namenoma ali po veliki nemarnosti železnice.

To so glavna zakonita določila glede jamčenja železnice. Prav pogosto ima sodišče odločati v sporih, izvirajočih iz tega jamčenja. Posebno po končani vojni, ko je bila namreč trgovina zopet prosta, razmere pa še neurejene, bile so take pravde na dnevnem redu. Prenehale pa tudi zdaj še niso, seveda popolnoma prenehale nikdar ne bodo, kar je samoobsebi umljivo, ko je železnica vendar največji prevoznik v državi.

Tako je neko trgovsko podjetje v Zagrebu 14. junija 1921 oddalo južni železnici šest balonov octove kisline, da jo prepelje tožeči tvrdki v S. v Slavoniji. Železnica je te balone transportirala na odprtem vagonu, kjer se je octova kislina med vožnjo užgala od isker iz lokomotive ter je vsa pošiljka zgorela.

Tožeča stranka je tožila železnico za odškodnino 2672 Din, na podlagi izvedenčevega mnenja pa znižala zahtevek na 2625 Din. Svojo zahtevo je utemeljevala s tem, da železnica ni bila opravičena prevažati octovo kislino na odprtem vagonu in da je torej železnica zakrivila, da je blago zgorelo. Baloni so bili pravilno opremljeni in postavljeni v košare iz protja.

Tožena železnica je ugovarjala višini zahtevane odškodnine, zanikala je pa tudi svojo odgovornost. Priznala je sicer, da je octovo kislino užgala skra iz lokomotive in da je kislina sa zgorela, trdila je pa, da so bili moti balonov nepravilni in da je tožba tvrdka priznala, da potuje pošiljka na njeno lastno odgovornost, s čimer je tudi pristala na prevoz v odprtem vagonu, do katerega je bila železnica opravičena po tedaj veljavni tarifi.

Trgovsko sodišče je skrčenemu tožbenemu zahtevku ugodilo in toženo železnico obsodilo tudi v povračilo pravnih stroškov.

Pri razsoji se je opiralo na mnenje izvedenca, po katerem se taki baloni z octovo kislino redoma zapakujejo v pletene košare ter je med košaro in steklo vložena slama, tako da obstojajo omoti iz lahko unemljivih snovi. Vsled tega bi železnica po § 86., točka 1. žel. obr. pr., ne odgovarjala za škodo, ako bi bila opravičena prevažati to vrsto blaga na odprtih vagonih ali če bi v to privolil odpošiljatelj.

Toda tozadevno zaslišani izvedenec je oddal mnenje, da je glasom besedila odd. A VI. a) za časa pošiljatve veljavnega tarifa z dne 1. I. 1918 železnica opravičena prevažati v nepokritih vagonih različno blago, vendar med temi vrstami blaga octova kislina ni navedena, tudi ne med navedenimi kisljinami pod S, 3., b), c) in d). Pod zadnjo točko je še določeno, da spadajo med te kisline tudi one, ki v tovarni klasifikaciji niso posebej imenovane, v tej klasifikaciji je pa pod E, 25., b) ravno octova kislina izrecno imenovana. Železnica torej brez odpošiljateljevega privoljenja v tovarnem listu ni opravičena prevažati octove kisline v nepokritih vagonih.

Res vsebuje tovarni list zaznamek: »Nezapakirano na vlastito odgovornost«, toda to se zamore nanašati le na škodo, ki nastane iz pomanjkljivosti omota pri sicer pravilnem ravnanju železnice. To sledi že iz besedila zaznamka samega in odgovarja glasom izvedenčevega mnenja tudi praksi.

Po mnenju istega izvedenca, železnica po tar. predpisih ni opravičena octovo kislino prevažati v odprtih vagonih, v notranjost pravilno zaprtega vagona ne more priti goreča snov iz lokomotive.

Ker se železnica ni držala tarifnih predpisov, ko ni transportirala balonov v zaprtem vozu in leži torej krivda na nastali škodi edino le na strani železnice, je železnica za škodo odgovorna.

Vsled zvedenčevega mnenja, da od tožeče tvrdke iztoževani odškodninski znesek odgovarja navadni trgovski vrednosti blaga na kraju in ob času pošiljatve, je sodišče tožbenemu zahtevku ugodilo in obsodilo železnico v plačilo 6% obresti od dneva reklamacije.

O sladkorju.

Evropske dežele sladkorne produkcije so s pridelkom končale. Vreme je bilo letos izredno ugodno in so tozadevna dela lahko nemoteno opravili. Statistika srednjeevropskih strokovnjakov Licht in Mikusch nam poda torej precej zanesljivo sliko, četudi s tem končna sodba se ni izrečena. To že zato ne, ker morajo tovarne vsled ogromne produkcije pese še zmeraj predelovati in bo delo končano šele v januarju. Navedli bomo tukaj glavne dežele pesnosladkorne produkcije. Jugoslavija je v statistiki Lichta in Mikuscha še med »drugimi«, pa jo že iz naših člankov poznamo in bomo govorili o njeni nadprodukciji še posebej. Navedli bomo številke v tisočih ton, 20 torej 20.000.

	Produkcija 1922/23	Produkcija 1923/24	Licht 1924/25	Mikusch 1924/25
Nemčija	1463	1147	1640	1575
Čehoslovaška	726	1018	1500	1460
Avstrija	24	47	68	70
Ogrska	82	124	200	190
Francija	493	496	800	825
Belgija	289	300	375	410
Holandška	256	226	330	330
Danska	90	109	140	140
Svedska	72	149	140	140
Poljska	302	371	450	470
Italija	297	347	420	360
Španjska	170	194	255	270
Rusija	220	389	450	490
Druge	110	189	375	316
Skupaj	4574	5106	7143	7046

Glede produkcije trstnega sladkorja so si pa poročila tako nasprotna, da jih je komaj mogoče zasledovati. Danes berš, da je bilo na Kubi preveč dežja in da trst ni mogel dozoreti, drugič spet, da bo kampanja zelo ugodna. Kolikor poznamo vsa dosedanja poročila in kaj jim je sledilo, vemo, da se moramo držati druge verzije in da bo kampanja torej ugodna. Tudi Puerto Rico in Filipini so zelo na dobrem. Za ves svet računajo, da se bo produkcija napram lani dvignila za 2.400.000 ton, kar je toliko kot 15% vse svetovne produkcije. Vsa ta poročila vzemimo skupaj z onimi z Jave, Mauritiusa, Havajskega otočja itd., pa vidimo, da bo tudi letos v sladkorni industriji nadprodukcija in je torej računati še z nadaljnjim znižanjem cen.

V Ameriki se je pojavilo zopet staro gibanje: Producenti hočejo zaloge prikriti in jih napram občinstvu zmanjšati, konsumenti se pa pripravljajo na sladkorni bojkot, ki so ga že parkrat z največjim uspehom izvedli. In bi ga tudi sedaj, kajti ameriška disciplina je železna in se tudi pred lastnim pragom ne ustavi.

Zgodovina ameriškega petroleja.

Pred 100 leti je bil petrolej stvar, katere niso ljudje visoko cenili. Ono surovo olje, ki so ga našli v tolmunih in studenih, so uporabljali kot zdravilo za ljudi in živali, vendar le malo-kateri je uporabljal to snov v svetilne svrhe. Kolikor petroleja niso porabili, so ga pustili, da je izhlapel ali pa počasi izginil v zemljo, pri današnji vrednosti, rečejo draga zabava. To olje je dalo sicer dobro luč, a neprijeten in zopern duh je oviral, da se kot svetilno sredstvo ni moglo razširiti in ljudje so ostali raje pri kitovi masti (tran), ki je bila takrat kot svetilo v splošni uporabi.

Pozneje so spoznali, da ima to olje kot mazilna snov velike prednosti pred živalskim ali pa rastlinskim

oljem, ki so ga takrat splošno uporabljali za mazanje strojev in osi. odkrili so tudi v onem času, da izgubi petrolej precej svojega neprijetnega vonja, če se čisti z lesenim ogljem in v destilacijskih aparatih za olje, obenem pa dosti bolje sveti.

Počasi je narasla uporaba petroleja, tako, da kmalu ni več zadostoval stari način pridobivanja. V mesecu avgustu leta 1850. je vrtal Edwin L. Drake v Ameriki prvi petrolejski studenec za trgovske svrhe. Studenec se je nahajal v bližini Tituville v Pennsylvaniji in je bil globok le 69 čevljev, in je letno dal samo 2000 ton olja. Ta mali začetek pa je bila kal za eno največjih industrij na svetu, brez katere bi bilo moderno gospodarsko življenje nemogoče.

Temu početku je sledil val razvoja. Ta se je valil najprej preko poljan Pennsylvanije, nato pa se je razlil preko Ohio, Zapadne Virginije in Kentucky, dokler se ni ustavil na petrolejskih vrelcih Kalifornije, ki so danes najizdatnejši na svetu.

Danes pač lahko rečemo, da ni nihče izmed onih mož, ki so začeli s to dobičkanosno kupčijo, slutit, kako da se bo razširila od njih osnovana industrija. Kljub temu pa so bili oni možje ljudje, ki so imeli odprte oči in dobro poznali pomen industrije, seveda za svojo dobo. Vendar pa je bila še do leta 1906. glavna naloga petrolejske industrije, preskrbovanje sveta z svetilno snovjo. Od tistega časa pa datira prevrat.

Od leta 1906. je bencinski motor dobil vedno večji pomen. Petrolej zato ni več ostal glavno kupčijsko sredstvo, na njegovo mesto je stopil bencin. Sedanja naloga petrolejske industrije je zadostna preskrba sveta z bencinom. Prirastek porabe petroleja znaša približno 63% tekom zadnjih 16 let. Bencina pa so izdelali leta 1906. 8 milj. ton, v predzadnjem letu pa 143 milj. ton, torej napram 1906 prirastek 1750%.

Industrija sama na sebi sestoji iz 4 raznih, med seboj sorodnih panog: Pridobivanje, prevažanje, čiščenje, prodaja. Vsaka ima svoje posebne naloge. Če pa hočemo imeti sliko, moramo opazovati vsako zase in v zvezi z ostalimi.

Pridobivanje je seveda prva stvar. Preobširno bi bilo, tu podrobno popisati razne načine. Če pa povemo, da danes dobavlja Amerika 62% svetovne produkcije surovega petroleja je dovolj povedano.

Iskanje petroleja je veliko in nesigurno podjetje. Vsi potrebni stroji in aparati pridejo po slabih in težavnih potih na taka raziskovališča. In le prepigostokrat je podjetje zamen. Od 23.831 petrolejskih virov, katere so lansko leto v vzhodu Rocky Mountains vrtali, je bilo samo 1650 plodnosnih. Studenci imajo precejšnjo globino, v Ameriki povprečno 2827 čevljev.

Iz studenca pride surovo olje navadno v primeroma male posode iz lesa ali jekla, kjer ostane le kratek čas. Če pa je studenec posebej izdaten, pa napravijo kar iz peska in ilovice jeze, da ni izguba tega dragocene goriva prevelika. Sicer pa ta zadnji način shranjevanja ni priporočljiv, ker se vendar 40% izgubi.

Od teh malih shranjevališč teče petrolej po jeklenih ceveh v nabiralne tanke, od tam pa v velikih ceveh v rafinerije.

V Ameriki je več kot 90.000 km takih »petrolejvodov«, ki odvajajo petrolej od studencev v čistilnice, od koder se nadalje prevaža z ladjami in železnico. Od svetovne tonaže ladij za prevažanje surovega olja je 43% last U. S. A.

Čiščenje petroleja ni enostavna stvar, na kratko povedano je ponovna destilacija pri rastoči temperaturi. Bencin, ki najlažje izhlapeva, dobivajo seveda že ob začetku rafinacije. Nato slede: svetilni petrolej, plinski in kurilno olje, mazilna olja za stroje, parafin, vosek, koks, asfalt v različnih odstotkih, kakor je pač nahajališče petroleja. Iz povedanega je že razvidno, da je potrebno precej petroleja za primeroma malo količino bencina. Povprečna vsebina 1 tone

surovega olja znaša 25.6% bencina, 9.7% gorilnega petroleja, 47.9% plinskega in kurilnega olja, 4.3% olja za mažo, 2.4% voska in asfalta, 6% različnih manj vrednih snovi, 4.21% izgube pri čiščenju.

Način, kako zvišati pridobivanje bencina, ki se je tekom let polagoma izpopolnil, uporablja danes 127 večjih ameriških rafinerij. Destilacija in zvišane temperature se vrši pod precejšnjim pritiskom lastnih plinov. S tem so pridobili do 15% več bencina kot dosedaj. Vendar so za to potrebni posebni stroji in dobre varnostne naprave, ki se izplačajo le pri velikih, stalno delujočih podjetjih.

Ko je surovo olje očiščeno, se prične razpečevanje izdelkov po morju, kopnem in zraku. Prične se trgovska konkurenca, ki sega tako daleč, da so že radi te tekočine bili razni resni meddržavni konflikti, ki pa se bodo, če bo produkcija imela take izgleda, kot dosedaj, prej poglobili kot da bi izginili. Vendar pa bodo izvojevale ta boj velesile, in mi bomo le več ali manj gledalci.

TRGOVSKI KOLEDAR 1925

je izšel.

Naroča se pri Slov. trg. društvu „Merkur“ v Ljubljani, Gradišče 17 I. Cena s poštnino Din 20.-

Trgovina.

Uradni dan v Celju. Ker je v torek, dne 6. t. m. praznik, se vrši prihodnji uradni dan trgovske in obrtniške zbornice v Celju v torek, dne 13. t. m.

Imenovanja v ministrstvu trgovine in industrije. — Za pomočnika ministrstva trgovine in industrije je imenovan g. ing. Jovan Roguljič, za šefa kabineta pa g. Milorad Deželič, ki bo hkrati opravljal posle ministrskega osebnega tajnika.

Za poživljenje naših trgovskih stikov s Finsko. — Finska republika bi mogla zavzeti važno mesto v naši zunanji trgovini kot odjemalka našega sadja (suhega in svežega), pekmeza, orehov, tobaka v listih, olivnega olja, koruze, otrobov, masti, jaje, vinskega kisa, medu in kislih kumar itd. Iz Finske bi mogli k nam uvažati razne stroje, orodje, mlekarske separatorje itd. — V predvojni dobi so na Finskem poznali: hercegovski tobak, bosanske češplje in mineralne vode iz Bosne. Zaliob so bosanske češplje dobajale na finski trg v slabi kakovosti in obliki (v vrečah) preko hamburških agentov in vsled tega so izgubile svoj dober sloves. Na finski trg dohaja sedaj sadje največ iz Amerike. Jabolka se v znatnih množinah dovažajo iz Tirolskega in Češkoslovaškega preko Hamburga. Češkoslovaška uvaža poleg jabolk tudi jako veliko kislih kumar. — Finski trgovec in uvoznik je poznati po celem svetu vsled svoje solidnosti in poštenosti, poznan pa je vsled največje strogosti in točnosti pri izvršitvi pogodbe in pri prevzemu naročenega blaga. Na Finskem trgu se spravi v denar le blago boljše in najboljše kakovosti. Največja zapreka za razvoj trgovskih stikov med našo državo in Finsko je v tem, da še niso vpostavljeni špediterski in bančni odnosi. — Blago se more najugodnejše prodati po cenah franko pristanišče Štetin, Lübeck ali Hamburg. Plačuje se po prejemu dokumentov odnosno blaga v navedenih pristaniščih. Da se more v prometu s Finsko doseči ugodne uspehe, dokazuje Češkoslovaška, ki bo letos, kakor se splošno domneva, uvozila na Finsko blaga v vrednosti 100 milj. čeških kron. — Carina znaša na Finskem za en kg: za sveže ali suho sadje 2.50 finskih mark, za pekmez 20 f. m., za orehe 8 f. m., za koruzo 0.5 f. m., za otrobe 0.15 f. m., za svinjasko mast 5.50 f. m., za jaje 2 f. m., za vinski kis v sodih 1 f. m., v steklenicah 3 f. m., za med 4.50 f. m. in za kisle kumare 1.20 f. m. — Po kurzu dne 18. decembra 1924 je bil 1 dolar 39.70 finskih mark, 100 francoskih frankov pa 215 finskih mark.

Poravnave in konkurzi na Hrvaškem. L. 1924 je bilo na Hrvaškem 509 poravnav in 25 konkurzov. Od teh so znašala pasiva 131.388.900 Din, aktiva pa 82.772.229 Din. V l. 1923 pa je bilo samo 52 poravnav in 11 konkurzov. Pasiva so znašala 92.642.233 Din, aktiva pa 41.347.515 Din.

Prepoved živinskih sejmov v goriškem okraju. V Goriči in okrožju so italijanske oblasti prepovedale živinske sejme, ker se je pojavila med živino nevarna bolezen.

Monopol vžigalice na Turškem. Turška vlada namerava uvesti monopol na vžigalice in ga dati za dobo 25 let v zakup. Za zakup se pogajajo štiri inozemske tovarne. Cena za škatlico je določena za detajlno prodajo na 100 para. Zakupnik se mora med drugimi zavezati, da sežida tekom petih let v Turčiji tovarno za vžigalice, ki bo proizvedla take množine, da bode v celoti pokrit ves konzum. Po preteku petih let bo prepovedano uvažati vžigalice iz inozemstva.

Industrija.

Zvišanje nominalne vrednosti delnic Trboveljske premogokopne družbe. Dne 30. pr. m. se je vršil v družbinih prostori Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani izredni občni zbor. Občni zbor je pooblastil upravni svet, da sme zvišati nominalno vrednost delnic od Din 50.— na Din 200.—.

Carina.

Za uveljavljenje nove carinske tarife. Nova carinska tarifa je bila, kakor znano, od prejšnje kraljevske vlade že v načelu odobrena, vendar se z njeno objavo in uveljavljanjem še vedno odlašalo. Konkurenčni položaj domače industrije postaja vsled konstantnega naraščanja dinarja, kakor tudi indeksnih števil za prehrano vedno bolj kritičen. Med tem pa inozemske tovarne preplavljajo domač trg z blagom, ki ga mnogokrat radi nujne likvidacije zalag prodajajo pod lastno ceno. Sosednje inozemske države so že uveljavile odnosno nameravajo v kratkem uveljaviti nove avtonomne tarife. Tako stopi na primer avstrijska carinska tarifa s 1. januarjem 1925 v veljavo, dočim se pri nas ne štiti domačega dela niti s potrebnim povišanjem azijske. Zato je g. A. Rojina, na zadnji seji naše trgovske in obrtniške zbornice predlagal, da zbornica ponovno ukrene na vseh merodajnih mestih nujne korake, da se uveljavi nova carinska tarifa.

Nova carinska tarifa. — Na Ogrskem stopi dne 1. januarja 1925 v veljavo nova carinska tarifa, s katero se vse sedaj veljavne uvozne omejitve izvedejo za predmete državnih monopolov ukinejo, kolikor se niso odredile iz političnih ali vojaških ozirih. Sočasno se ukinejo tudi odredbe o pobiranju posebnih izvoznih pristojbin.

Nova carinska tarifa na Grškem stopi v veljavo dne 10. januarja 1925. Do tega dne ostane v veljavi dosedanja tarifa.

Carinski prejemki v prvih desetih dneh meseca decembra. Naše carinarne so v označeni dobi pobrale 51.119.022 dinarjev carine. Največ so pobrale carinarne v Beogradu (12.623.182 Din) v Zagrebu (9.463.267 Din), v Ljubljani (8.879.488 Din), v Skoplju (3.410.834 Din), v Mariboru (2.443.777 Din) in Subotici (2.095.886 Din). Od carinarne v Sloveniji sta pobrali znatne vsote carinarne na Jesenicah (443.502 Din) in na Rakeku (345.379 Din).

KUPUJMO IN PODPIRAJMO

izvrstno

Kolinsko cikorijo

domači izdelek.

Denarstvo.

Novi bankovci po 100 dinarjev. S 1. januarjem t. l. je začela Narodna banka spravljati v promet nove bankovce za sto dinarjev, ki jih je izdala Banque de France v Parizu. Ko bo potrebno število izdelano, se začne dosedanj bankovec po 100 dinarjev jemati iz prometa. Novi bankovec ima spodaj na desni strani vodni tisk, ki predstavlja glavo kneza Miloša. Narisek je izvršen v slikah, v šarah in njih prepletih. Na desni strani sedi ženska postava, ki predstavlja našo državo. Ograjena je s kraljevim plaščem modre barve, obšitim s hermelinom in na sprednji strani vezanim v rumeni barvi s heraldičnimi slikami. Na glavi ima lorvor venec. Na okviru je ornamentika bizantinskega sloga; v obeh njegovih oglih stoji številka 100. Na levi strani se vidi slika Beograda. Hrbet novega bankovca predstavlja morje po katerem plovejo tri jadrenice, na levi strani pa belo polje, ki ga obrobijo vejice z listjem in slikami.

Iz naših organizacij.

Iz logaškega okraja. Gremij trgovcev za logaški okraj, naznanja da so lesni trgovci iz loške ter cerkniške doline na svojem sestanku v Cerknici, dne 22. decembra pr. l. sklenili, da ustavijo z 12. januarjem t. l. vse svoje obrate in to vsled pomanjkanja tekočih denarnih sredstev. Razlog temu je dejstvo, da se na postaji Rakek, ki je izhodna točka za izvoz lesa, že zelo dolgo prav malo naklada in da se ni osobito v zadnjih 14 dneh na tej postaji skoro ničesar naložilo. Na Rakeku se je v mirnem času naložilo poprečno dnevno do 30 vagonov, zadnjih 14 dni, se je pa naložilo komaj po 2—4 vagone. Gremij se je ponovno zavzel pri direkciji državnih železnic za ureditev prometa, toda dosegel je po navadi malo boljši promet za dobo 14 dni. Tako leži sedaj na skladiščih na Rakeku gotovo čez 1200 vagonov lesa, ki čaka na oddajo. Ker se je pa s 15. decembrom tudi ležarina povišala za 100%, so trgovci, ki imajo les že na rampi, naravnost katastrofalno prizadeti. Naš okraj je odvisen izključno samo od izvoza lesa, toda če bo šlo to tako naprej kot sedaj, mora v par letih propasti vsa naša lesna industrija. Kupci Italijani že večjih naročil ne dajo več našim trgovcem, ker vedo, da jim ti kupljene blaga ne morejo dobaviti. Če železniška uprava ne bo znala najti izhoda v tej prometni mizeriji, bo z dnem 12. januarja po njeni zaslugi nič manj kot 10.000 družinskih članov brez kruha,

kljub temu, da je v okraju dela dovolj na razpolago, samo zbog prometnih mizerij. Upamo, da do tega ne bo prišlo. Ljali 10 vagonov sена in 2 voza slame na vse poizkusili, da se to prepereči. Odgovornost pade na železniško upravo in na vlado. Gremij trgovcev za okraj Logatec. Načelnik: Lenarčič Stanko.

Trgovski ples priredi trgovski gremij v Mariboru dne 24. januarja v Götzovi dvorani, katerega čisti dobiček je namenjen domači trgovski nadaljevalni šoli. Ker se bodo takoj po novem letu pričela razpošiljati vabila, se vabijo vsi izven Maribora stanujoči interese, ki bi hoteli udeležiti se tega plesa, kateri bo, po pripravih sodeč, ena najlepših sličnih prireditvev letošnje sezone v Mariboru, da naznanijo Trgovskemu gremiju v Mariboru svoj naslov.

Trgovski ples 3. januarja 1925 v Celju. Kakor smo že objavili so se vabila za ta ples vsem razposlale. Ker je pa dandanes nemogoče dobiti popoln seznam, se je morda koga spregledalo, ter prosimo, dotičnika, da se blagovoli v tajništvo društva (poslopije carinarne soba 36) potruditi, kjer mu izdamo potrebno vabilo. Trgovci in trgovski nameščenci imajo dostop tudi brez vabila, kar je povsem razumljivo, vsled tega tudi nismo vsem trgovskim nameščencem osebno vabila razpošiljali temveč povabili smo celo trdiko. Naznanjamo še enkrat, da je toaleta povsem promena in se naj nihče ne obotavlja priti ako je v skrbeh radi obleke.



Dobiček in zadovoljstvo
svojih odjemalcev boste dosegli le s tem blagom

Davki in takse.

Oklie. V smislu člena 204. fin. zakona za l. 1924/1925 z dne 31. marca 1924, »Ur. list« št. 140/42, se da na znanje, da se je sedaj odmerila dohodnina z vsemi pribitki vred za davčno leto 1924 večini pripadnikov iz pridobitnih krogov. Predpis dohodnine za privatne, drž. uslužbenke in ostale pripadnike iz pridobitnih ter krogov posestnikov se bo izvršil v kratkem, o čemur se bodo ti obvestili s posebnim razglasom. Davčni zavezanec, katerim je bila dohodnina predpisana pri predpisnem oblastvu že za prejšnja leta, se opozarja, da se jim pribitki sedaj odmerjeni zneski z »obvestilom« (nadomeščajočimi razgrnitev odmernih izkazov pri mestnem magistratu v Ljubljani); cenzitom, ki stopijo tuuradno prvič v davčno dolžnost, se pa vroče plačilni nalogi. Davčni zavezanec odnosno njih izkazani pooblaščenec imajo pravico vpogleda v odmerne izkaze, ki bodo razgrnjeni od 16. januarja do včetega 30. januarja 1915 (15 dni) pri davčni administraciji v Ljubljani, Breg 6, soba št. 3 II. in pri davčnem uradu za mesto v Ljubljani v predpisanih uradnih urah. Prizivni rok za sedaj izvršene odmere konča dne 14. februarja 1925.

Promet.

Pomorski promet v Trstu. V mesecu avgustu t. l. je došlo v Trst po morju 1.233.708 q blaga, v istem mesecu leta 1923. pa le 351.574 q, uvoz se je torej dvignil za 39.9%. V mesecu avgustu l. 1913. je znašal uvoz 584.608 q; napram predvojnemu uvozu je bil letošnji uvoz za 32.2% manjši. Iz Trsta je odšlo blaga po morju v mesecu avgusta t. l. 551.791 q, napram lanskemu letu za 106.477 q ali 23.9% več, napram l. 1913. pa za 394.635 q ali 41.7% manj. Od meseca januarja do konca meseca avgusta t. l. je došlo v Trst po morju 13.310.755 q blaga, to je za 70.9% več nego leta 1923.

ali za 13.8% manj nego v isti dobi leta 1913. V Trstu se je v isti dobi (l. 1924.) vkrvalo 6.446.655 q blaga, to je za 51.9% več nego l. 1923. in za 14.9% manj nego l. 1913. Celoten promet tržaškega pristanišča je znašal v prvih mesecih l. 1924.: 38.893.207 q ali za 68.2% več nego v isti dobi l. 1923., odnosno za 5.4% manj nego v isti dobi l. 1913.

Zvišanje železniške tarife na Francoskem. — Z dnem 1. januarja 1925 se zvišajo prevoznine v Franciji za 7.4%. Povišana tarifa se ne bo pobirala od hitro kvartilnega blaga in od poljedelskih produktov.

Trgovski register.

Vpisale so se nastopne firme: Milko Ivan Hribar in drug, agentura in komisijska družba, Ljubljana, M. Novak & Comp., Ljubljana, »Uranus«, tovarna pločevinastih in kovinastih izdelkov, družba z o. z., Ljubljana, Amerikan Import Company Karol Robaus, družba z o. z., Maribor, Srednjeevropski rudniki d. d. The Central European Mines, Limited, Mežica in Električna in gospodarska družba Rudno-Dražgoše, družba z o. z., Rudno pri Železnikih.

Razno.

Nova iznajdba za prepariranje sliv. Elektrotehničar M. Vujeva iz Požege je iznašel novo peč za sušenje sliv, kakor tudi stroj za čiščenje kosti iz sliv. Novi stroj je tako konstruiran, da se bodo sušile slive potom elektrike, tako, da se bo moglo v vsakem, remenu na takem stroju posušiti 10 do 12 kvintalov na eno uro. Z strojem za čiščenje kosti iz sliv, ki bo ravnotako funkcijoniral potom elektrike, se bo moglo tekom ene ure izbrati kosti iz dveh kvintalov sliv. S to iznajdbo se je rešilo naše gospodarske kroge mnogo težav, katerim so bili pod-

vrženi pri prepariranju sliv. Strojista še v prometu, ker bosta komaj te dni patentirana.

Mednarodne pogodbe med našo državo in Ameriko. V drugi polovici januarja se pričnejo pogajanja med našo in delegacijo ameriških držav glede sklenitve raznih mednarodnih pogodb splošnega značaja. Tako sklene Jugoslavija z Ameriko pogodbo o državljanstvu, o sodni pomoči, o pravni pomoči, o izročitvi zločincev in o privatnopravni zaščiti. V kratkem se pričnejo v isti namen tudi pogajanja z Veliko Britanijo.

Reparacije in Jugoslavija. Na poziv francoske vlade, naj jugoslovanska vlada določi delegata, ki naj jo zastopa na medzavezniški konferenci v Parizu (dne 4. januarja), je vlada sklenila, da bo zastopal Jugoslavijo finančni minister Stojadinović. Na tej konferenci se bo končno veljavno razdelila vsota 250 milijonov zlatih mark, ki je je plačala Nemčija v smislu Dawesovega načrta na račun vojne odškodnine. Jugoslavija je od te vsote prejela 10 milijonov mark. Vsled odhoda ministra Stojadinovića je bilo sklenjeno, da se odloži seja finančnega odbora, ki se je imela vršiti 10. januarja, na poznejši čas.

Velika korupcijska afera Pruske državne banke. V pristojnih krogih je vzbudilo odkritje kaznivih manipulacij Pruske državne banke veliko senzacijo. Razen glavnega krivca — generalnega ravnatelja Kutiskera — so bili aretirani še drugi visoki uradniki banke ter je preiskava dognala, da je Kutisker deloval sporazumno z najvišjimi uradniki banke. Tako sta bila aretirana kot so-krivca pri sleparijah tajna svetnika Rühle in Hellwing. Za tega poslednjega je dognano, da je prejel za en sleparski posel 30.000 mark nagrade. Dosedanje izpovedbe Kutiskerove obdolžujejo tudi višjega inšpektora Blodowa, ki je bil tudi aretiran. Ravno tako so bili aretirani dr. Feld, direktor kreditne in trgovske banke, ki je imela poslovne zveze s Prusko državno banko, dalje bivši inšpektor Hersten ter drugi Kutiskerov sin Maks, ki je bil blagajnik pri družbi za izdelovanje avtomobilov in motorjev. Ta 19-letni mladenič je imel v gotovih poslih glavno besedo. Običajno je podpisoval menice, ki so služile za kritje pri poslih njegovega očeta. Pozneje je pa prišlo na dan, da so te menice brez nobenega kritja. Afera Pruske državne banke bo imela neugodne posledice v vsej nemški industriji. Prvi taki uplivi že delujejo. Tako je ugledna breslavska banka E. v. Steina ustavila svoje poslovanje, ker so njeni uradniki zapleteni v Kutiskerjevo afero.

Esperanto kot prometni jezik. Carine in potni listi ovirajo promet, kar le morejo, a ne morejo braniti gospodarstvu, da se razvije v svetovno gospodarstvo. Vojska je vse raztrgala in človeštvo je to bridko čutilo. Preudarni ljudje vseh dežel in držav se trudijo, da bi nas izvil iz nacionalne omejenosti in bi dobili sredstva za olajšanje svetovnega prometa in za produkcijo in izmenjavo gospodarskih dobrin. Vsem nam se bo čudno zdelo, da gredo v tem oziru Angleži naprej ravno na polju, kjer bi jih najmanj pričakovali. Anglež je ponosen nase, na svojo domovino in na svoj jezik, vse drugo ga ne briga dosti. In kaj vidimo? Ravno Angleži se najbolj živahno zanimajo za vpeljevanje mednarodnega trgovskega jezika; hočejo odstraniti vse ovire, nastale vsled mnogojezičnosti, in s tem napraviti gospodarstvo cenejše in plodovitejše. Na Angleškem so ustanovili Britanski odbor za mednarodni trgovski jezik, sestavljen iz zastopnikov trgovskega pouka trgovske zbornice v Londonu, Merchant Company (merchant = trgovec ali trgovski) v Edinburghu, trgovskih zbornic v Burleyu, Bradfordu, Hastingsu in Sheffieldu. Ta odbor se je dogovoril z Universal Esperanto Asocio (splošna esperantska zveza) za ta-le poskus. Omenimo, da se je zveza o Veliki noči z narodnimi esperanto-družbami o tem že posvetovala. V raznih deželah naj se vršijo v mesecih januar, februar in marec 1925 za mlade trgovce različnih strok esperantski kurzi. Udeležencev na kurzi naj ne bo več kot 20, število ur naj bo 25, na teden torej po dve uri. Kurzi naj se vršijo pod nepristranskim nadzorstvom kakšnega uglednega dnevnika, trgovske zbornice ali pa kakšne druge podobne ustanove. Po končanem

pouku naj stopijo učenci raznih dežel v medsebojni stik, da v pisni izmenjavi o trgovskih stvarih dokažejo: prvič, da so se za pismeno obveščanje v esperantu dosti naučili; drugič, da je esperanto pripraven za prometni jezik v trgovskih stvarih. Spričevala učencev bodo predložili mednarodni konferenci, ki jo bo sklicala Pariška trgovska zbornica, najbrž v maju 1925. Te konference naj bi se po možnosti udeležilo čimveč udeležnikov omenjenih kurzov. Poskus bodo napravili v teh-le deželah: Nemčija, Anglija, Francija, Holandska, Italija, Avstrija, Poljska, Švica, Češkoslovaška, Ogrska. — Skoda, da Jugoslavija ni zraven.

Ljubljanska borza.

Dne 2. januarja 1925.

Blago. Les. Remeljani, 60/60, 70/70, 80/80, 90/90, 100/100, od 4—6 m dolž., fco meja bl. 780; hrastovi frizi, 4, 5, 6, 7, od 30—60 cm, fco meja den. 1430; smrekove deske, 40 mm, media 23, monte, fco meja bl. 610; trami, 4/4, 4/5, 5/6, 5/7, 6/8, merk. blago, fco meja den. 385, bl. 400; bukova drva, 1 m dolž., napolsuha, fco nakladalna postaja 1 vag. den. 23, bl. 24, zaklj. 23; oglje, la, vilano, fco meja den. 120, bl. 123. Zito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana den. 445; pšenica bačka, par. Ljubljana bl. 500; koruza, nova, umetno sušena, def., fco dom. Ljubljana bl. 255; oves bački, fco Ljubljana bl. 370; laneno seme, fco Ljubljana den. 700; otrobi pšenični, srednje debeli, fco gor. postaja bl. 225; krompir beli, fco nakladalna postaja 2 vag., den. 140, bl. 145, zaklj. 140. Stročnice, sadje: Fižol ribničan, očiščen, b/n,

fco Postojna trans. bl. 480; fižol prepelinar, očiščen, b/n, fco Postojna trans. den. 565; fižol mandolon, očiščen, b/n, fco Postojna trans. den. 480.

Vrednote: 1. Državne. a) Obveznice: 7% investicijsko posojilo iz leta 1921. den. 65. b) Srečke. Loterijska 2% % državna renta za vojno škodo den. 125. 2. Delnice. a) Denarni zavodi. Celjska posojilnica d. d., Celje den. 210, bl. 212, zaklj. 210; Ljubljanska kreditna banka den. 225; Merkantilna banka, Kočevje den. 125, bl. 130; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 890, bl. 910. b) Industrijska, trgovska in prometna podjetja. Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 140, bl. 154; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 120; »Split«, anon. družba za cement Portland, Split bl. 1395; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb bl. 48%.

TRBOVELJSKI PREM OG, DRVA, KOKS
ANGLESKI PREM OG, ŠLEZIJSKE
BRIKETE dobavlja

„ILIRIJA“, Ljubljana
KRALJA PETRA TRG 8. Telef. 220.

Plaćilo tudi na obroke!

Tržna poročila.

Cene živini, telet in prašičev, dne 29. decembra v Ljubljani. Voli prvovrstni za kg žive teže Din 12.25—13, voli rejeni 11.75—12.25, voli za vprego 11—12, biki teži 11.50—12.50, biki laži 9.50—10, krave rejene 8—9, krave klobasarije 6—7, teleta debela, teža 16.75—18, teleta laža 16—17, prašiči pršutarji, živi 15.25—16.25, prašiči debeli 17.25—18, prašiči zaklani po kakovosti 19—20, teleta zaklana po kakovosti 19.50—20.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 31. decembra so kmetje pripekljali 10 vagov sena in 2 voza slame na trg ter so prodajali seno po 62.50 do 75, slamo pa po 65 Din za 100 kg.

Francosko vinsko tržišče. — Cete navadna rudeča vina notirajo frankov 55—70. Narbon: 8—12 stopinska vina notirajo 55—76. Bezjers: 8—11 stopinska rudeča vina notirajo 55—72 frankov. Bela vina se prodajajo po 6.50 do 7 frankov za stopnjo.



Dobava, prodaja.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 17. januarja 1925 pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave 275 m³ boro-vega mostovnega lesa (pragov). — Dne 21. januarja 1925 pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagreb glede dobave terpentina in sikativa. — Dne 22. januarja 1925 pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave steklar-skega materiala (cilindri, steklo za signal, vodomerno steklo itd.). — Dne 5. januarja 1925 se bo vršila pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu ofertalna licitacija glede dobave bakrenih sten in plošč za ognjišča lokomotiv v plošč za ognjišča lokomotiv v zameno za predelavo starega bakrenega materiala. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 6. januarja 1925 ponudbe

glede dobave specialnih svedrov. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Državna borza dela v Mariboru. Od 21. do 31. decembra 1924 je bilo pri tej borzi dela 174 prostih mest prijavljenih, 216 oseb je iskalo dela, v 82 slučajih je posredovala borza uspešno in 4 osebe so odpotovali; od 1. januarja do 31. decembra 1924 je pa bilo 7177 prostih mest prijavljenih, 10.247 oseb je iskalo dela, 3704 slučajih se je posredovanje izvršilo ugodno in 1890 oseb je odpotovalo. — Delo išče: 36 hlapcev in dekel, 4 gospodinje za na deželo, 14 viničarjev, 1 gozdar, 3 oskrbniki, 1 gospodarski pristav, 4 rudarji, 1 vrtnar, 1 opekarški delavec, 13 podkovskih kovačev, 4 kleparji, 1 brusar za kovine, 15 stroj. ključavničarjev, 5 elektromonterjev, 5 mehanikov, 1 urar, 17 mizarjev, 3 kolarji, 5 žagarjev, 3 sodarji, 1 prostorni mojster, 3 sedlarji, 4 usnarji, 1 barvar, 3 tapetniki, 16 krojačev in šivilj, 15 čevljarjev, 1 knjigovoz, 7 pekovi, 1 slaščičar, 1 medicinar-lecetar, 5 mesarjev, 5 mlinarjev, 20 natakarev in natakarij, 6 hotelskih sobaric, 2 blagajničarki, 1 kuhinjski mesar, 5 slikarjev, 8 zidarjev, 1 strehokrovec, 1 dimnikar, 5 tesarjev, 21 slug, 6 kurjačev, strojniki, 1 fotograf, 1 fotografinja, 98 tovarniških in pomožnih delavcev in delavk, 19 trgovskih pomočnikov in pomočnic, 6 šoferjev, 1 bolnišniška strežnica, 25 pisarniških moči, 1 hišnica, 90 kuharic, služkinj, sobaric, varušek, postrežnic, 6 gospodinj, 9 vzgojiteljic, 3 učiteljice, 2 družabnice, 21 vajencev in vajenk. — Delo je na razpolago: 31 hlapcem in deklam, 2 pastirjema, 56 rudarjem, 1 mazarju, 1 kočarju, 1 mlekarju, 1 lončarju, 1 železolivarju, 1 sodarju, 1 kiparju, 2 mizarjema, 1 krojaču, 1 prikojevalcu v tovarno perila, 2 jedilnoscem, 2 fotografoma, 2 delavcema za izdelovanje zamaškov, 1 strojniku, 18 vajencem, 2 vzgojiteljicama, 1 varuški, 1 kuharici za hotel oziroma restavracijo, 1 šteparici vrhnjih delov čevljev, 1 izvrstni serviserici, 4 postrežnicam, 10 kuharicam za privatne hiše, 20 služkinjam, 1 sobarici, 15 šiviljam za perilo v tovarno v Mariboru.

Popolnoma varno naložite denar v Ljubljansko posojilnico

F. Z. Z. O. Z., ki posluje v novopreurejenih prostorih v Ljubljani, Mestni trg št. 6.

Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje najugodnejše ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. — Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvo. Daje tudi TRGOVSKE KREDITE ter sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev.

TVRDKA
A. VOLK
LJUBLJANA

Veletrgovina žita in mlevskih izdelkov priporoča iz svoje zaloge vse vrste pšenične moke najboljših banaških mlinov, otrobe, koruzne in ajdove izdelke, kašo, ješprenj, nadalje pšenico, koruzo, oves, fižol in druge poljske pridelke.

Telefon šte. 449.
Brzjavlj: VOLK.

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

Josip
Petelinc-a

znanka
Gritzner in Adler
za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vezanju brezplačen. Večletna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko Telef. n. 913 Na malo

Teodor Korn

Ljubljana, Poljanska cesta št. 3
Krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov

Naprava strelovodov. Kopalnice in klosetne naprave.
Izdelovanje posod iz pločvine za firme, barvo, lak in med vaske velikosti, kakor tudi posod (kafle) za konzerve

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode
Točna
in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priporoča potrebščine za življe, krojače, čevljarje, sedlarje, modno blago, pletenine, lanske robe, ščetke, sapnice, toaletno blago.
Telefon 915

Gradbeno podjetje
Ing. Dukić in drug
= Ljubljana =
Bohoričeva ulica 24



AVTO

bencin, pnevmatika olje, masl, vsa popravila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudijo Jugo-Avto, d. z. o. z. v Ljubljani.

Razširjajte
„Trgovski list“!

Volna in trikotaža, galanterija engros

Gaspari & Faninger - Maribor

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Dunajska c. 4. (v lastni stavbi)

KAPITAL IN REZERVE Din 19.000.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočnejše in najkulantnejše.
Brzjavlj: TRGOVSKA

Ekspozitura:
Prevalje

Telefoni: 139, 146, 455.

Podružnice:
Maribor, Kamnik, Konjice,
Novo mesto, Ptuj, Rakek,
Slovenjgradec.